

„KITOKS” - NEREIŠKIA BLOGESNIS („Stereotipai ir mokslinė fantastika” – naujas Telšių švietimo centro projektas)

“STEREOTIPAI IR MOKSLINĖ FANTASTIKA”(Stereotypes in Hard Science Fiction/StereoSciFi - toliau „StereoSciFi”) – Telšių švietimo centro vykdomas Erasmus+ projektas, kurio tikslas padėti moksleiviams ir kitiems besimokantiems suprasti stereotipus ir užkirsti kelią diskriminacijai bei patyčioms, remiantis mokslinės fantastikos knygomis ir filmais. Projekto partneriai – įvairios mokyklos ir švietimo institucijos iš Portugalijos, Ispanijos, Italijos, Lenkijos ir Lietuvos. Koordinatorius – AidLearn (Portugalija).

Kiekvienas iš mūsų kone kasdien susiduriame su daugybe pačių įvairiausių stereotipų, kai sprendžiam apie žmogų pagal jo išvaizdą, tautybę, lytį, profesiją, socialinę grupę, zodiako ženklą – kitaip tariant, pagal viską, apie ką tik galime pagalvoti. Stereotipų sąrašas ilgas ir jų paskirtis – supaprastinti realybę: „jie yra tokie”, pvz.: šie žmonės - tingūs, šie – punktualūs, gerai besimokantys - žmonės gyvenantys šioje miesto dalyje yra pavojingi ir pan. – vienas kitas gal, bet ar visi? Kartais mes naudojame stereotipus apie grupę, kuriai mes priklausome, siekdami pasijusti stipresniais, pranašesniais už kitus, kurie yra „kitokie”: kitos tautybės kalba kita kalba, turi kitokias tradicijas, išpažįsta kitą religiją ir pan. Bet ar susimąstome, kad „KITOKS” savaime nereiškia, kad jis yra blogesnis? Daugeliu atveju stereotipai yra paremti pažintimi ar įsivaizdavimais, kuriuos įgijome mokykloje, žiniasklaidos pagalba ar šeimoje, vėliau apibendrinti ir taikomi apibūdinti kuo nors susijusiems žmonėms.

Tad mokykla turėtų būti ta aplinka, kuri meta iššūkį įvairiems stereotipams ir juos laužo bei padeda jaunam žmogui suvokti, kad „kitoks”, tai nereiškia blogesnis...

„StereoSciFi“ projektas siūlo netradiciškai - novatoriškais ir patraukliais būdais, t. y. naudojant tai, kas laikoma pramoga, kaip pvz., mokslinės fantastikos knygos ir filmai, pristatyti bei aptarti jaunimo stereotipus ir diskriminacijos temą.

Diskriminacija ir stereotipai yra tematika, kurią galima aptarinėti mokykloje įvairių dalykų pamokose bei nepamokinėje veikloje. Projekto partnerių parengtas jaunimo mėgstamų mokslinės fantastikos filmų ir knygų katalogas, kuriame nurodyti stereotipai, gali būti labai vertingas įrankis mokytojams. Todėl mes tikimės, kad šis katalogas bus sėkmingai naudojamas mokyklose. Jis yra informatyvus ir labai lengvai pasiekiamas, nes yra išverstas į projekto partnerių kalbas (taip pat lietuvių) ir galima atsisiųsti iš Telšių švietimo centro internetinės svetainės (www.sctelsiai.lt). Nors katalogas sukurtas mokykloms, jis gali būti naudojamas ir suaugusiųjų švietime. Mokslinė fantastika yra populiarus jaunų žmonių tarpe, tačiau ją mėgsta ir suaugusieji, besidomintys šiuo žanru, tai matoma iš didžiųjų mokslinės fantastikos svetainės lankančių žmonių skaičiaus.

Projekto metu rengiamas veiklių paketų metodinė medžiaga mokytojams. Telšiuose aktyviai į veiklų

rezultatų kūrimą įsijungė „Germanto“ progimnazijos anglų kalbos mokytoja Giedrė Raudonienė – kuria pamokas kino filmui „Pasiklydę laike“ (angl. „In Time“), skirtas 8-10 kl. mokiniams ir Žemaitės gimnazijos mokytojos: Sonata Albrikiene (lietuvių k. ir literatūra), Elė Kakanauskienė ir Kristina Gričiuvienė (anglų k.) bei Lina Mušinskienė (etika, fizika), kurios kartu su mokiniais lietuvių ir anglų kalbomis skaito I. Asimovo apsakymą „Užslinks naktis“ (angl. „Nightfall“), priklausantį Pasaulinės fantastikos Aukso fondui, ir taip pat rengia pamokų ciklą darbui su šiuo kūriniumi 9-10 klasėse.

Niekas netrukdo žmogaus gyvenime taip, kaip stereotipai. Mokslas tik patvirtina, kad įvairūs stereotipai labai įtakoja mūsų gyvenimą, ir ypač jauname amžiuje. Diskriminacija ir netgi smurtas, grindžiamas stereotipais, yra dažnai aptariama tema kasdieniame gyvenime ir naujienose. Tai kelia didelį susirūpinimą ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje, kurioje vertinama socialinė įtrauktis ir vienodas požiūris į visus.

Vykdydami šį projektą, tikimės teigiamo poveikio mokyklos aplinkai, tiek mokytojams, tiek mokiniams, padedant suvokti stereotipus, skatinant pagarbų santykį į kitą, didinant asmens savivertę bei pasitikėjimą savimi, kas itin svarbu siekiant užsibrėžtų tikslų.

Aldona Kleivienė
Telšių švietimo centro metodininkė